

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่างๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคม ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนาส่งผลให้วิถีชีวิตของคนมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมาก หลากหลายเชื้อชาติ ย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่รวมกันและทำงานร่วมกันก่อให้เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โลกการทำงานปรับเปลี่ยนจากการทำงานที่ใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้เดียวกัน ทักษะเดียวกันและทำงานในสายงานเดียวกันจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน และมีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ โดยมีหลักการของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ให้ความสำคัญ

กับการพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยในช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน วัยเรียน วัยรุ่นให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559 หน้า 19) พัฒนากำลังคนให้เป็นมาตรฐานเทียบกับอาเซียน หรือนานาชาติ ตลอดจนเตรียมความพร้อมประชากรวัยเรียนให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหมายความว่า เรียนรู้เพื่อให้ได้วิชาแกนและแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องให้ได้ทั้งสาระวิชา และได้ทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อความสำเร็จทั้งด้าน การทำงานและการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 1) การพัฒนาคนซึ่งหมายถึงการพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้มีพื้นฐานในการคิดเรียนรู้และทักษะในการจัดการและการดำรงชีวิต สามารถเผชิญกับปัญหาสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (กรมอนามัย, 2555 หน้า 6) และการศึกษา ต้องเตรียมคนเพื่อไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผันและคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 18) เพราะไม่ว่าจะเป็นสังคมไทยหรือทั่วโลก ผู้คนมีความเครียดและเป็นทุกข์ในการดำเนินชีวิตมากขึ้น (อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, 2559, หน้า คำนำ)

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเป็นพลเมือง มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองของความต้องการ ของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข รวมทั้งสามารถ ปรับตัวและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างรู้เท่าทันและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมพหุวัฒนธรรมที่เป็นพลวัตในโลกศตวรรษที่ 21 ด้วย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งความเป็นพลเมืองประกอบด้วย คุณลักษณะนิสัยที่พึง ประสงค์มีองค์ความรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมี ทักษะการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 หน้า 7) ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ประเทศไทยปี 2558-2563 คือ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมี ความสุขภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 หน้า 61)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561 โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถทักษะและคุณลักษณะซึ่ง ทักษะชีวิตเป็นจุดเน้นด้านความสามารถและทักษะที่เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการ

พัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน เป็นภูมิคุ้มกันพื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับปัญหาและความท้าทายในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 หน้า คำนำ) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 4) และยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายทั่วไป เรื่องการประเมินเพื่อความก้าวหน้าต้องสอดคล้องกับผลการพัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้และคุณลักษณะ และทักษะชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 หน้า 72)

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาจะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลกจึงได้มีแนวนโยบายการขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาว่าการเรียนไม่ใช่เพื่อการสอบ แต่เรียนให้ได้ทักษะชีวิตสามารถอยู่ในยุคโลกไร้พรมแดน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 หน้า 68) สอดคล้องกับสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด 6 จุดเน้นการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2560 ที่สอดคล้องกับ 6 ยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะชีวิตและทักษะการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมตามช่วงวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 หน้า 47) และจาก SWOT สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนขาดทักษะ ความรู้ ความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผลและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 หน้า 83) และสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านวิชาการ ปรับปรุงเนื้อหาวิชาเรียนให้เหมาะสม มีการฝึกปฏิบัติ ลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความแตกแยก เน้นให้ผู้เรียนรู้ด้วยตัวเอง พัฒนาทักษะชีวิต เพื่ออยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 หน้า 86) และทักษะชีวิตเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลมีคุณภาพ และจัดการแก้ไขปัญหามีทักษะชีวิตเพื่อเป็นการพัฒนาระดับวุฒิภาวะทางจิตใจ ให้มีคุณธรรมและสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ตั้งแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทั้งหลักคิดและหลักปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนทุกระดับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย ความ “พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม โดยมีเป้าหมายคือความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จึงควรปลูกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นและเจริญงอกงามขึ้นในตัวนักเรียน

การพัฒนาทักษะชีวิตเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติในการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นเพื่อการปรับตัว การป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่างๆ จัดการชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์สู่การพัฒนาทักษะชีวิตช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นแล้ว ยังเอื้อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและส่งเสริมให้นักเรียนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ใน ชีวิต ในสถานการณ์ต่างๆ หากผู้เรียนสามารถใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจวัตรประจำวันในโรงเรียนได้ ต่อไปผู้เรียนก็จะสามารถขยายเชื่อมโยงไปสู่การทำกิจวัตรประจำวันที่บ้านและที่อื่นๆ ได้ และการปลูกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นและเจริญงอกงามขึ้นในตัวผู้เรียน โดยการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน เนื่องจากความคิดเป็นที่มาของการกระทำ การรู้จักคิดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะนำไปสู่การกระทำหรือการปฏิบัติอย่างพอเพียง อันจะพัฒนาไปสู่อุปนิสัยพอเพียงในที่สุด (ทีศนา แหมมณี, 2558, หน้า คำนำ)

การพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษามีได้หมายความว่าเพียงการดำเนินการของผู้บริหารและครู แต่หมายรวมถึงการพัฒนาตัวครู ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้วย (ทีศนา แหมมณี, 2558 หน้า 34) การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาเพราะครูเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สร้างประสบการณ์การ

เรียนรู้และการพัฒนาโดยรอบให้เกิดในตัวผู้เรียน ดังนั้นการจะพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพย่อมต้องอาศัยครูที่มีคุณภาพ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคตจึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเสริมสร้างทักษะชีวิตให้มากที่สุดแต่ปัญหาที่พบคือครูผู้สอนยังมีความรู้ความเข้าใจน้อยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตและการบูรณาการหรือสอนแทรกทักษะชีวิตในการเรียนการสอน

โรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) มีพันธกิจที่สอดคล้องใน ข้อ 5) ส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนทุกคน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีวินัยในตนเอง มีคารวะธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม ปลูกฝังวัฒนธรรมและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข อัตลักษณ์โรงเรียน คือ “โรงเรียนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 คือพัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้ครบทุกด้าน สร้างความสำเร็จให้นักเรียน มีทักษะชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม กลยุทธ์ที่ 6 ปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย รักความเป็นไทยและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข จากการศึกษารายงานประจำปีของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) พบว่ามีข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอก ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน สนุกกับการเรียนรู้ (โรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง), 2559, หน้า 21) และจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนพบว่า ปัญหาที่พบคือนักเรียนในปัจจุบันใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางความสะดวกลบสบายที่ประกอบไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายในการดำรงชีวิตประจำวัน รวมทั้งการมีบุคคลในครอบครัวคอยดูแลช่วยเหลือตลอดเวลา ทำให้เด็กไม่มีโอกาสได้ลงมือทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาทักษะชีวิต ซึ่งอาจจะส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถดูแลตนเอง ฟังพาตนเองได้ ซึ่งวัยเด็กเป็นวัยที่จะต้องปลูกฝังและต้องสร้างคุณค่าให้กับตนเองและเห็นคุณค่า

ความเป็นมนุษย์และในขณะเดียวกันก็จะได้รับการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อเป็นภูมิคุ้มกัน ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตทั้งปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า คำนำ)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อให้ครูมีความรู้และสร้างความเข้าใจให้ครูผู้สอนได้เห็นถึงความเชื่อมโยง สอดคล้องระหว่างองค์ประกอบ พฤติกรรมและตัวชี้วัด ที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมองเห็นความเชื่อมต่อกันระหว่างการเรียนรู้กับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน มองเห็นความเป็นจริงในชีวิตของตน และทำทนายให้คิดหาทางออกและสร้างแนวความคิดหรือมุมมองใหม่ๆ สัมผัสเป็นภูมิคุ้มกันปัญหารอบข้างอย่างต่อเนื่องยั่งยืน

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสายปลาหลาย (คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นอย่างไร
3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสายปลาหลาย (คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. ได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. ทำให้ครูมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน

บ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.1.2 ครูที่ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวน 5 คน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ครูประจำชั้น 1 คน)

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

1.2.2 วิทยากร จำนวน 1 คน

1.2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้องละ 3

คน จำนวน 18 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับเก่ง จำนวน 1 คน ผลการ เรียนระดับปานกลาง จำนวน 1 คน ผลการเรียนระดับอ่อน จำนวน 1 คน ที่ประเมินโดยครู ประจำชั้น

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

ของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.2 การเขียนแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

โดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาครั้งนี้ ซึ่งได้มาจากผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้

ประชุมปรึกษา วิเคราะห์แนวทางเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ

ชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 แนวทาง

ประกอบด้วย

2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

2.2.3 การนิเทศภายใน

3. ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบวงจร PAOR ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กเท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart, 1988, pp. 11-15 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303) ซึ่งเป็นกระบวนการในการดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติการ (Action) 3) การสังเกตการณ์ (Observation) และ 4) การสะท้อนกลับ (Reflection) เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลา 4 เดือน (ตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2560 – 4 ธันวาคม 2560) โดยจำแนกเป็น 2 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 16 สิงหาคม 2560 – 30 กันยายน 2560

วงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2560 – 4 ธันวาคม 2560

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบวงจร PAOR ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กเท็กการ์ท (Kemmis and Mc Taggart, 1988 pp.11-15 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303) ซึ่งเป็นกระบวนการในการดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติการ (Action) 3) การสังเกตการณ์ (Observation) และ 4) การสะท้อนกลับ (Reflection) เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 ดังภาพประกอบ 1

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสาวยปลาหลาย(คุรุราษฎร์มตุง) ในครั้งนี้ เป็นที่เข้าใจและมีความชัดเจนของคำและความหมายในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. ทักษะชีวิตของนักเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจัดการกับปัญหาต่างๆ รอบตัว ในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวคิด ทฤษฎีหรือหลักการที่เน้นการดำเนินชีวิต ประกอบด้วยความ “พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเงื่อนไข “ความรู้” และ “คุณธรรม” โดยมีเป้าหมายคือความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม รายละเอียดดังนี้

2.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ

2.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

2.4 เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ

2.4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้รอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จำเป็นต้องนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2.4.2 เจื้อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

3. ทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจัดการกับปัญหาต่างๆ รอบตัว ในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยความ “พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเจื้อนไข “ความรู้” และ “คุณธรรม” ดังนี้

3.1 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้ความถนัด ความสามารถ รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

3.2 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์

3.3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจ และรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายหลีกเลี่ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี

3.4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พัฒนาครูสายผู้สอนในโรงเรียนบ้านสาขาลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 (1) ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

ของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) ให้มีทักษะการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) ให้มีความสามารถในการจัดการกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. สภาพการจัดการกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

6. ปัญหาการจัดการกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนบ้านสายปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

7. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กิจกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพครู ประกอบด้วย

7.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เป็นรูปแบบของการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้าการประชุมเชิงปฏิบัติการเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง รวมถึงการแก้ปัญหาโดยมีการนิเทศติดตามหลังการประชุมหรือมีการแก้ไขปัญหา

7.2 การจัดการกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต หมายถึง การจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมแนะแนว ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ผ่านกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ได้ลงมือปฏิบัติ ได้ร่วมคิด อภิปรายแสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ได้สะท้อนความรู้สึกรู้สึกคิด มุมมอง เชื่อมโยง สู่วิถีชีวิตของตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และปรับใช้กับชีวิต ด้วยประเด็นคำถามให้เกิดการสะท้อน (Reflect) การเชื่อมโยง (Connect) การปรับประยุกต์ความคิดและนำไปใช้ (Apply) หรือเรียกว่าการใช้คำถามแบบ R-C-A หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย “พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเงื่อนไข “ความรู้” และ “คุณธรรม”

7.3 การนิเทศภายใน หมายถึง การช่วยเหลือ ชี้แนะ กำกับติดตาม ดูแลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านสาขปลาหลาย(คุรุราษฎร์ผดุง) โดยมีการประเมินผลเพื่อช่วยให้กลุ่มผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทราบว่า การดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด มีประเด็นการนิเทศ ดังนี้

7.3.1 ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต โดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

7.3.2 การเขียนแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

7.3.3 การประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

7.4 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ หมายถึง การให้คำปรึกษา พบปะกัน ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพิ่มศักยภาพในการทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จตามเป้าหมายสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญช่วยให้สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่และที่ได้รับไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ครูมีความรู้และความเข้าใจ เห็นถึงความเชื่อมโยง สอดคล้องระหว่างองค์ประกอบ พฤติกรรมและตัวชี้วัดที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจของครูต่อการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

8.2 ผลของการเขียนแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8.3 ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

9. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

หมายถึง กระบวนการศึกษา ค้นคว้าและทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาหรือพัฒนางาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

9.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง ขั้นตอนของการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหา และร่วมวางแผนกำหนดแนวทางในการดำเนินงานทั้งหมด

9.2 การปฏิบัติการ (Action) หมายถึง การดำเนินการตามแบบที่กำหนดไว้คือการศึกษาดูงานการฝึกอบรมและการนิเทศภายในและดูแลควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน

9.3 การสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขปัญหา หรือพัฒนางานและประเมินผลการวิจัย

9.4 การสะท้อนกลับ (Reflection) หมายถึง การนำผลจากการสังเกต การประเมินตรวจสอบกระบวนการและนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา วิจัยเพื่อวางแผนในการปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี